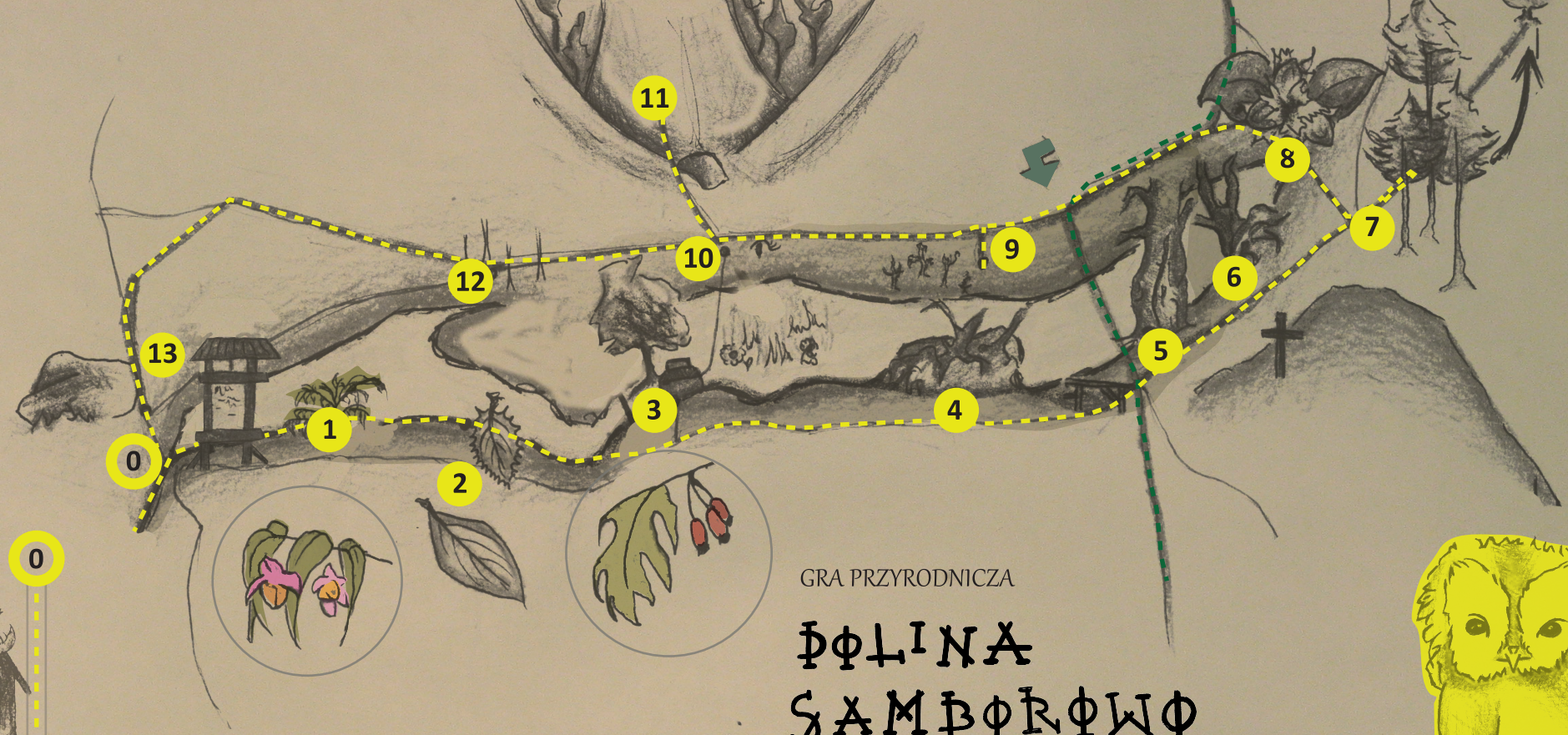

GRA PRZYRODNICZA

DOLINA SAMBOROWO

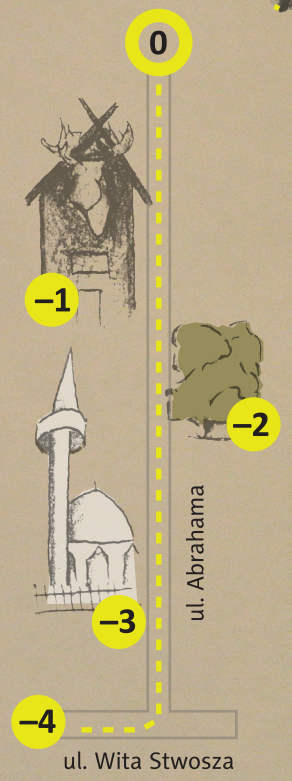

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

To właśnie tutaj, już tak niewiele dzieli was od odkrycia miejsca strzeżonego latami! Jak tego dokonaliście? Czyżbyście byli wybrańcami? Od wieków trwa spór pomiędzy trytonami zamieszkującymi zatokę Gdańską, a wszechwiedzącymi druidami Doliny Samborowo.
Obie strony zwalczają się nieustannie w walce o uwagę człowieka. Pragną podzielić się z nim pięknem swojej doliny oraz wiedzą gromadzoną przez lata, jednocześnie wciąż pozostając w ukryciu. Niestety, z niewiadomych przyczyn to trytony wygrywają odwieczny konflikt, zaś skarby lasów pozostają w zapomnieniu. To w was pozostaje nadzieja! Zostaliście powiernikami wielkiej tajemnicy.
Wyruszcie w podróż, by poznać sekrety druidów! Wszystkie zapisane ich rymowaną mową...
Wyruszcie, a dowiecie się gdzie leży najbardziej magiczne miejsce w Trójmieście...
Jesteście gotowi?

–4 Przystanek Gdańsk Strzyża

Punkt ten jest początkiem trasy dla uczest- ników, którzy przyjadą środkami komunikacji miejskiej (tramwaj, kolej metropolitalna). Osoby, które przyjadą samochodem mogą rozpocząć wędrówkę od punktu „0” usytuowanego przy małym parkingu na końcu ulicy Abrahama, u wylotu Doliny Samborowo.

–3 Meczet

Gdańsk przez wieki był miastem wielokulturowym; mieszkali w nim ludzie różnych narodowości i różnych wyznań. Dzisiaj większość mieszkańców Gdańska to katolicy, nie brak tu jednak innych świątyń. Oprócz meczetu, przed którym się znajdujemy, w mieście jest synagoga, dwie cerkwie (prawosławna i unicka) i szereg zborów wyznań protestanckich. Meczet to świątynia wyznawców: A. hinduizmu, B. kalwinizmu, C. buddyzmu, D. judaizmu, E. islamu. Zaznacz odpowiednią literę i wpisz ją do kratki nr 12 na odwrocie.

–2 Lipy przy Abrahama

Idąc chodnikiem wzdłuż ulicy mijamy posadzone tu lipy. Są to w większości lipy krymskie, niepłodne mieszańce, które nie produkują nasion. Zostały one zaszczepione na innym gatunku lipy, co uwidacznia się w kształcie niektórych pni - na pewnej wysokości nagle się rozszerzają lub zwężają. Na pniach często bytują inne organizmy: zauważyć można zielone mchy, szarawe lub żółte porosty, a także glony, które tworzą zielony lub brązowy nalot na korze.

Biolog, jak wiadomo, to zawód nie prosty. Nie wierzysz? Znajdź 2 mchy, 2 glony i 2 .....

5

–1 Dom pod Łosiem

Drewniany dom przy ulicy Abrahama nr 28 przyozdabia rzeźba głowy łosia. Obok domu, w ogrodzie, stoi potężna lipa. Nawet z ulicy dobrze widać, że rosną na niej dwie inne rośliny: bluszcz i jemioła.

Jeden rośnie od dołu, drugi od góry śmiały.Tak się na jednym drzewie dwa gatunki spotkały.

Który z tych gatunków nie jest pasożytem?

9

0 Krzyż u wylotu doliny

W pobliżu znajduje się tablica informacyjna o ścieżce przyrodniczej, której trasa w znacznej części pokrywa się z trasą naszej gry.
Wyszukaj na tablicy nazwy przykładowych motyli, które możesz spotkać w dolinie. Która rusałka kojarzy Ci się z marynarką wojenną?

7

1 Ciepłolubna murawa

Pomiędzy dwoma równoległymi ścieżkami znajduje się wąski pas zieleni, na którym spotkasz gatunki roślin związanych z miejscami świetlistymi i ciepłymi. Wśród dominujących traw występują też gatunki dwuliścienne.
Spróbuj wyśledzić roślinę, o której mówi wierszyk:

Ma mięsiste liście i trawy przenika.
Czy rozpoznałeś już rozchodnika?

2 Buki i graby

Nieco dalej, po obu stronach ścieżki rosną buki i graby. Niewprawny obserwator ich nie rozróżnia, bo mają nieco podobne, jajowate liście oraz szarą, słabo spękaną korę.
Przyjrzyj się korze drzew i rozwiąż zagadkę:

Ten ma wąsy, tamten smugi
Który to buk? Pierwszy czy drugi?

3 Krzew głogu

Po lewej stronie, w głąb doliny odchodzi ścieżka. Rośnie przy niej duży krzew na wiosnę obsypany białymi kwiatami, a jesienią z czerwonymi, jadalnymi owocami. Zarówno kwiaty z liśćmi, jak i owoce stanowią surowiec leczniczy.

Rośnie koło studni, życiodajnej cieczy.
Upiększy dolinę i ..... wyleczy.

3

4 Grąd niski

Po lewej stronie, poniżej ścieżki, widzimy fragment lasu, a w nim kilka wywróconych, czasem jeszcze żyjących drzew. W takim wilgotnym siedlisku głębiej w glebie panują warunki beztlenowe, w których powstają trujące gazy takie jak metan, siarkowodór i amoniak. Drzewa wytwarzają więc płytkie (talerzowe) systemy korzeniowe, stąd są bardziej narażone na wywrócenie.
Jak nazywamy wywrócone drzewa?

B = W

K = R

5 Gruby Dąb

W miejscu, gdzie dolinę przecina zielony szlak turystyczny, rośnie wiekowy dąb, jeden z najgrubszych na terenie Gdańska i okolic. Na pniu dostrzegamy tabliczkę oznaczającą, że to pomnik przyrody. Przy drzewach pomnikowych ważną cechą jest średnica (lub obwód) pnia. Mierzy się je w tzw. pierśnicy, czyli 130 cm nad ziemią. Oszacuj średnicę pnia dębu w pierśnicy. Wynosi ona około: A. 1,8 m, B. 2,2 m, C. 2,6 m. Zaznacz odpowiednią literę i wpisz ją do kratki nr 2 na odwrocie.

6 Drugie życie dębu

Na łące leży wywrócony dąb. Martwe drewno pełni w lesie bardzo ważną rolę, gdyż stanowi siedlisko życia dla wielu gatunków roślin, grzybów i zwierząt.

Drzewo leżące i kora gruba,
A na tej korze już gości .....

7 Drzewa iglaste

Na rozwidleniu dróg leśnych wybieramy drogę prowadzącą na wprost, przy której, po prawej stronie rosną trzy drzewa iglaste, kolejno: sosna, świerk i daglezja. (Dla zainteresowanych: 100 m dalej rosną również modrzewie). Pod drzewami można znaleźć charakterystyczne dla każdego gatunku szyszki i zrzucone gałązki z igłami.

Dwa z nich Europę porastają gęsto,
Trzeciego u nas nie spotkasz często.

Odgadnij nazwę drzewa pochodzącego z Kanady.

1

8 Zarośla leszczyny

Zawracamy i wybieramy ścieżkę skręcającą w prawo, na drugą stronę doliny. Po lewej stronie mijamy łąkę, a następnie dochodzimy do zarośli.

Cięto ją kiedyś na laski, lecz wybaczyła nam grzechy,
I dalej nam daje smaczne i zdrowe orzechy.

Odgadnij nazwę orzechów.

8

9 Naturalne odnowienie

Leśnicy hodują w szkółkach drzewa, których używają do sadzenia lasu, las jednak potrafi się także odnawiać sam, w sposób naturalny. 40 kroków od znaku, który wskazuje, że zielony szlak turystyczny skręca w lewo, widzimy po lewej stronie ścieżki przerzedzony drzewostan, w którego runie rosną liczne młode drzewa. Są to gatunki (jeden liściasty, drugi iglasty), które poznaliśmy w poprzednich punktach (2 i 7).

Sami o siebie potrafimy dbać
Leśnik nie musi nas siać.

Odgadnij nazwę gatunku iglastego.

10

10 Żyzna łąka

Żyzne i wilgotne łąki to wielogatunkowe zbiorowiska, gdzie oprócz traw i turzyc spotykamy zioła przyozdobione różnokolorowymi kwiatami. Tutaj uwagę zwraca wiązówka błotna z pierzastymi liśćmi i białymi, pachnącymi kwiatostanami. To z niej po raz pierwszy wyprodukowano lekarstwo, które jest jednym z najpopularniejszych leków.

A na tej łące rośnie roślina,
Od której wzięła się .....

4

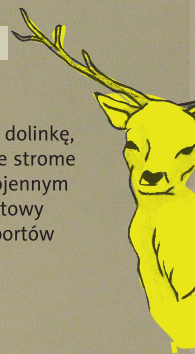

11 Strome zbocze

Gdy zagłębimy się w boczną dolinkę, zobaczymy po prawej stronie strome zbocze. W okresie międzywojennym znajdował się tu obiekt sportowy służący jednej z dyscyplin sportów

11

12 Zbiorowisko łęgowe

Po lewej stronie ścieżki rozciąga się dziwny las nazywany łęgiem. Łęgi to najżyźniejsze zbiorowiska leśne, wykształcają się w dolinach rzek, gdzie w podłożu jest płynąca woda. W lasach tych grunt jest bardzo grząski, więc rosnąć tu mogą tylko niektóre gatunki drzew.

Jakie tu rośliny drzewostan budują?
W tak wilgotnym miejscu, to ..... królują.

6

13 Pomnik przyrody

Leży przy parkingu, rymuje się z płazem,
Co pomnikiem przyrody jest tym razem?

Grę zaprojektowali i wykonali uczniowie Ogólnokształcącego Liceum Programów Indywidualnych i Liceum Plastycznego w Gdańsku:
Aleksander Grono, Karolina Sołtysiak i Dorota Śpiewak pod opieką merytoryczną Włodzimierza Chojnackiego i plastyczną Wojciecha Juchniewicza.
Gra powstała we współpracy z Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej i Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym.

LICEUM PLASTYCZNE W OLIWIE
WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W GDAŃSKU